

Zachęta do czytania

Mimo trudnego dla wszystkich placówek kultury okresu pandemii, jaki przeżywamy od marca 2020, organizujemy imprezy w Muzeum Niepodległości oraz w Oddziałach. Przenieśliśmy swoją główną aktywność do miejsc bezpiecznych, do Internetu oraz do wydawnictw. Powoli wracamy do normalnego rytmu pracy programowej. Piszemy o tym w numerze.

W sprawach edytorskich mamy niewątpliwie ogromny sukces. Grono autorów z komisji ewaluacyjnej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wpisało Muzeum Niepodległości na listę wydawnictw naukowych. Przewodniczącym zespołu był prof. dr hab. Emanuel Kulczycki, filozof z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, specjalista bibliometrii, punktowego i obiektywnego liczenia wartości naukowej publikacji, członek wielu międzynarodowych jednostek badawczych i stowarzyszeń naukowych, między innymi przewodniczący Eval Hum-Promoting Humanities and Social Sciences Research (europejskiej sieci badaczy ewaluacji nauki), International Communicology Institute (Waszyngton), członek Komisji Ewaluacji Nauki, członek Krajowej Rady Bibliotecznej. Wśród oceniających znajdowali się m.in. prof. dr hab. Dominik Antonowicz, kierownik Zakładu Socjologii Nauki z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, członek Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych; dr Dominik Batorski z Interdyscyplinarnego Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego (Centrum Nauki o Danych i Modelowaniu); prof. dr hab. Łukasz Niesiołowski-Spanò, członek Rady Upowszechniania Nauki, dyrektor Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego, współzałożyciel ruchu społecznego „Obywatele Nauki”.

Mając na uwadze zasady otwartego dostępu do publikacji naukowych (*Open Access*) udostępniamy książki i czasopisma w bibliotekach cyfrowych. Szkoda, że znakomicie prowadzona przez Muzeum Historii Polski platforma BazHum z prozaicznych powodów braku środków zaprzestała na pewnym etapie działalności.

Oczywiście podstawowa papierowa wersja publikacji jest zawsze dostępna w księgarni Muzeum Niepodległości, również w sprzedaży drogą elektro-

niczną (<https://ksiegarnia.muzeum-niepodleglosci.pl/>). Unowocześniając niebawem muzealną stronę internetową, zadbamy o to, by poszczególne artykuły zostały wyodrębnione i podawane jako swoiste nadbitki. Chodzi o to, by autorzy mieli do dyspozycji cały zbiór cyfrowy naszych wydawnictw oraz odrębnie poszczególne artykuły. Pozostaje też możliwość zapoznawania się z treścią poprzez Federację Bibliotek Cyfrowych, wiele lat umieszczaliśmy pismo na portalu Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej, obecnie korzystamy z Mazowieckiej Biblioteki Cyfrowej.

Działalność naukowa Muzeum Niepodległości polega nie tylko na wydawaniu czasopism („Niepodległość i Pamięć”, „Kwartalnik Kresowy”), realizowaniu ambitnego planu spotkań i konferencji naukowych (piszemy o tym niejednokrotnie w naszych periodykach), wydawaniu monografii naukowych, prezentacji wystaw. Konsekwentnie budujemy też zbiory i prestiż muzealnej Biblioteki Naukowej. Służy temu projekt pod nazwą: *Adaptacja pomieszczeń na potrzeby czytelnicy wraz z zakupem pierwszego wyposażenia w Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej*. Etap pierwszy – przygotowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej – zamknijemy 31 grudnia 2020. W przygotowaniu etap końcowy polegający na uruchomieniu nowoczesnie wyposażonej placówki bibliotecznej.

Gromadzony przez bibliotekę księgozbiór ma charakter naukowy i ściśle związany z profilem działalności muzeum. Znajdują się tu materiały o tematyce specjalistycznej związane z historią narodu polskiego, ze szczególnym uwzględnieniem zrywów zbrojnych i dążeń niepodległościowych. Zbiory to księgozbiór fachowy z zakresu historii, historii sztuki i nauk pokrewnych, historii literatury, regionalizmu. W katalogu liczącym blisko 40 tysięcy jednostek inwentarzowych znajdziemy książki, czasopisma, kartografię, faksymile oraz scenariusze wystaw Muzeum. Część zbiorów funkcjonuje jako kolekcje m.in. „Kolekcja Leopoldis”, „Kolekcja Krzemieniecka” czy „Kolekcja Sybiracka”.

Od roku 2016, rozszerzając zakres gromadzonych zbiorów, pozyskuje się materiały biblioteczne z myślą stworzenia nowych kolekcji tematycznych poświęconych papieżowi Janowi Pawłowi II, muzealnictwu oraz regionalistyce. Tworzona jest też odrębna kolekcja wydawnictw ruchu Ochotniczych Straży Pożarnych w Polsce. Gromadzone są ponadto druki ulotne bieżącej działalności Muzeum Niepodległości w wyodrębnionym zasobie Dokumentów Życia Społecznego (DŻS). W tym zbiorze znajdują się też zaproszenia i druki ulotne kierowane do nas czy do naszego Organizatora, jakim jest Samorząd Województwa Mazowieckiego, oraz listy gratulacyjne i nagrody.

Ważną częścią działalności muzealnej Biblioteki Naukowej jest współpraca z europejskimi bibliotekami narodowymi, wspomnianymi bibliotekami cyfrowymi oraz fachowymi portalami jak e-Publikacje Nauki Polskiej (www.epnp.pl). Portal ten prezentuje – jak czytamy na jego stronie – zbiór publikacji naukowych z różnych dziedzin, wydawanych przez polskie uczelnie, instytuty naukowe, towarzystwa i stowarzyszenia naukowe oraz muzea. Przeznaczeniem bazy jest zebranie w jednym miejscu trudno dostępnej literatury z ośrodków naukowych z całej Polski i udostępnienie jej poprzez jedynie kilka kliknięć na platformie epnp.pl. Baza bogata jest zarówno w e-booki darmowe, jak i udostępnione za niewielką opłatą, w wysokości 45% ceny netto książki w wersji papierowej. Po wybraniu tytułu każda książka dostępna jest już po kilku sekundach, bez względu na porę dnia i to, gdzie się Państwo znajdują. Kolejne miejsce, gdzie można wyszukać informacje o publikacjach Muzeum Niepodległości, to Salon Książki Muzealnej prowadzony przez portal Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów (<http://salonksiazkimuzealnej.pl/>).

Można również pozyskiwać informacje oraz treści ze strony Muzeum Niepodległości – z odpowiedniej zakładki <http://muzeum-niepodleglosci.pl/nauka/>). Znajdziemy tu między innymi katalogi wystaw z Galerii Brama Bielańska, która znajduje się w oddziale Muzeum Niepodległości – X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej.

Poza krótkim okresem przestoju Galeria działa. Po wystawie zbiorowej „Dziedzictwo pokoleń dla przyszłości” zorganizowanej w ramach „Galerii Malarstwa Historycznego Muzeum Niepodległości” (23 stycznia – 16 lutego 2020) oraz „Jan III Sobieski – król, wódz, polityk”, przygotowanej jako realizacja stałej współpracy z Towarzystwem Raperswilem (15 lutego – 15 marca 2020) nastąpiła przerwa do czerwca 2020. Kolejna wystawa „Kłamstwo – wirus cywilizacji” (3 czerwca – 18 sierpnia 2020), zorganizowana według pomysłu prof. Tadeusza Zielińskiego wspólnie z Fundacją UKSW, zbiegiem okoliczności stała się trafna i aktualna, przynosząc niezwykle zainteresowanie. Dużą frekwencją cieszyła się wystawa „Tak niewiele w heroicznej obronie nieba nad Anglią. Polacy w powietrznej kampanii 1940 roku” (27 sierpnia – 27 września 2020). Była to już 54 ekspozycja przygotowana przez kuratorkę galerii Natalię Roszkowską (pierwsza wystawa otworzona została 17 września 2011 roku). Niebawem zaprezentowana zostanie wystawa zbiorowa „Doliną Wisły” (wernisaż 7 października 2020). Będzie to zakończenie projektu poplenerowego zorganizowanego wspólnie z Muzeum Mazowieckim w Płocku. Plener odbywał się w Stężycy (w 2019 roku), kolejne planowaliśmy zorganizować w Maciejowicach,

Górze Kalwarii, Warszawie oraz w Skansenie Osadnictwa Nadwiślańskiego w Wiączeminie. Pandemia zmieniła te plany.

Zachęcając do lektury najnowszego numeru kwartalnika humanistycznego „Niepodległość i Pamięć” sugeruję sięganie do wymienionych wyżej źródeł cyfrowych.

Warszawa, 28 września 2020

Tadeusz Skoczek